

Poklukar za Radoljico in Kranjsko goro; dr. Zarnik in dr. Vošnjak za Postojno, Planino, Senožece, Lož in Bistrico; M. Lavrenčič za Vipavo in Idrijo; Viljelm Pfeifer za Novomesto, Kostanjevico in Krško; grof Barbo, Alojz Kobler in Fr. Potočnik za Trebno, Zatičino, Žužemberk, Mokronog, Litijo in Radeče; Karol Rudež in Primož Pakiž za Kočevje, Lašice in Ribnico; Anton Navratil za Črnomelj in Metliko. Teh 16 gospodov ne sme nobeden pri volitvi premagan biti, vrh tega je še treba v mestih in trgih vsaj z 2 ali 3 prodreti, ako hočemo Slovenci večino imeti v kranjskem deželnem zboru. Priporočani narodnjaki za mesta in trge so: Karol Šavnik za Kranj in Loko; Mih. Staré za Trzič, Radoljico in Kamnik; Pet. Graseli za Novomesto, Kostanjevico, Krško, Črnomelj, Metliko in Višnjogoro; Adolf Obreza za Postojno, Vrhniko in Lož; dr. Lud. Jenko za Idrijo. Kmetske srenje volijo v soboto 7. julija, trgi in mesta pa v torek 10. julija. Nemčurji grdo rovljejo in rogovilijo in so za kandidate postavili 5 ali 6 ces. kralj. okrajnih glavarjev. Tudi so uradniki sploh močno vlekli z ustavoverci, pa že je videti, da bo vse zastoj. Narodna stranka bo bržčas celó sijajno zmagala in nemčurstvo za več časa potlačila. Celo priprosti ljudje razumno sodijo rekoč: če bi ces. kralj. okrajni glavar najbolje sodil za poslanca, tedaj pa ni treba sitnih volitev; glavarje lahko vlada v Ljubljano pokliče in komandira, pa je. Vsi bodo prišli. Če pa volimo, tedaj pa hočemo po lastnem prepričanju in po svoji vesti voliti — narodno, kakor se za poštenega Slovenca spodobi!

Iz mislinjske doline. Pred kratkim dobila je Šmartinska nadfara nov kinč: k prejšnjim 3 zvonom si je omislila nov velik zvon, čegar veličastni glas se daleč razlega po vsej mislinjski dolini. Tehta 41 centov, njegov „ton“ je H, in celo zvenenje je vbrano v akord H dur. Vtil ga je Samassa, ki se je pri tem zvonu zopet kot mojster skazal. Prav genljiva je bila slovesnost na 4. pobin. nedeljo, ko so preč. g. stolni prošt. Fr. Sorčič četrto zvonov za Šmartinsko nadfaro blagoslovili, — raznu velikega je bil za farno cerkev eden prelit, dva pa je za podružnico sv. Andreja še eden dobrotnik posebej naročil — ali nihče se ni bolj veselil, kakor tisti možje, ki so k pripravi zvonov največ pripomogli. Naj „Slov. Gosp.“ imena teh blagih farmanov svetu razglasi. Glavni dobrotnik je Janez Prošt, p. d. Kolar, ki je daroval 1500 fl., drugi je Martin Ramšak p. d. Šolar, ki je vložil 500 fl. Več jih je, ki so po 100 fl. prinesli. Zbiranje denarjev, dopisovanje itd. pa je vodil vrli župan Šmartinski, Val. Fischer ali Krivec, in njemu sta zvesto pomagala Tom. Pečolar ali Ramšak in Mat. Hribernik p. d. Krajnc. Pa ne samo za pripravljanje novih zvonov so Šmartčani vneti, tudi za potrebne poprave radi poskrbijo. Tukajšnja kaplanija je brez prošenj, brez priganjanja — kakor je dostikrat in še brez vsega uspeha treba —

od cerkv. konkur. odbora zunaj in znotraj bila lepo popravljena. Toraj hvala, komur hvala gre! A. J.

Iz Šoštanja. V bližnjem Velenju se je naselil nek trgovec nemškega rodu, toda slovenščine še denešnji den ne razumi, čeravno krajecarje iz rok Slovencev rad prejema. Ta gospod ima še neko drugo lastnost, ki prav po znani kulturi diši. Pred nekoliko meseci je imel komija. Ta se mu je z nečim zameril. Jezni trgovec ga zgrabi in pretepe, da se zemlji usmili in ga da potem zapreti. Tepežki kulturonec je imel tudi troje učencev. Trudni od prejšnjega večera in kakor je že mladost, da rada dolgo spi, niso zjutraj o pravem času se vzbudili in v prodajalnico prišli. Sedaj gre gospod kulturonec sam v spalnico ter enega za drugim iz postelje pomeče in dobro zlasa. Nasledkov drugih ni bilo, kakor da so mu še tisti den vsi trije ušli in je moral sam svojim obiskovalcem kozarčke žganja natakati, dokler ni dobil novega učenca in pomočnika. Dobro bi bilo, ko bi ta kulturonec kam na Nemško potegnil in nemškim otrokom svojo robato kulturo vtepal! — Tukaj so začeli Slovenci že meniti se za stran prihodnjih volitev za deželni zbor štajerski. Slišimo, da bo marnberški Schmidt zopet se zgasil in ponudil za poslanca. Tukajšnji Slovenci bi pa najrajši svoje glase dali sedanjemu svojemu učelniku okrajnega zastopa, gosp. Skaza-tu. Vendar če hočemo zmagati, moramo se z volilci iz slov. graškega okraja dobro porazumiti, sicer zmaga — nemčur! Alpinus.

Od sv. Duha pri Lučanah. Nekega človeka včasih zaporedom nesreče zadevlejo, kakor nekdan Joba. Komaj odide prva, že je druga tu. Tako blizu se je godilo oni teden tukajšnjemu kmetu Jarcu. Prvič si je njegov konj nogo zvinol, da ga ne more vpreči, drugič mu je delavec iz hleva tako nesrečno padel, da je reva tretji den „umrl“, tretjič si je drug delavec, ki je kolje delal, koleno presekal, četrtič je sosedov pes 12letno hčerko napal in ob rokah in nogah hudo in nevarno zgrizil. To se je zgodilo vse v enem tednu in pri eni hiši. V petek 22. junija pa je strela ubila 10letnega dečka, ki je pod nekim drevesom ležal.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Na Kranjskem se vidi, da je volilna praska; slovenski listi: Novice, Slovenec, Narod so zaporedom konfiscirani, le Danica je še nedolžna, pa tudi res ni objavila imen slovenskih kandidatov, kar je čudno! Čemu neki kolek plačuje! — Nadvojvoda Albreht je pretečeni teden vojake ogledoval v Mariboru, v Ptuj, na Kranjskem in Koroškem. V Ptuj, na Kranjskem je pa bil sijajno sprejet, bleško jezero in grad bila sta razsvetljena z bengalskim ognjem. — Stajerska hranilnica v Gradcu je pri „chabrus-u“ zgubila

220.180 fl. Prilično več! — Italijanski poslanci na južnem Tirolskem so poslanstvo odložili, ker jim državni zbor ni hotel dovoliti posebnega odseka deželne nastanitve. — Mestni zastopniki v Pragi so sklenili šolnino — Schulgeld — zopet pobirati. Liberalni listi se temu pametnemu sklepu sila rogajo. — Več českih rudokopov, ki so pred l. 1873 bili nekoliko milijonov vredni, so po dražbi prodali za — 5 fl. — Železnica Gradec-Köflach-ska je že pod sekvestrom. — Naše železnice računijo vse v srebru in pobirajo plačilo z 14% ažije, čepravno je srebro palo do 109 t. j. do 9% ažije ali nadavka. Štiri ali pet procentov jim tedaj kar tje mečemo. — Na Dunaju je bilo prvo letošnje polletje 159 samoumorov. — V državnem zboru je minister Auersperg izpovedal, da ostane Avstrija gledé rusko-turške vojske neutralna, t. j. se ne bo zmes vtikala, dokler se ondi reči tako ne spremenijo, da bi za njo bile nevarne. Magjarski ministri so v Vojaški krajini ali granici dali posekati gozde in izrešili mnogo milijonov. General Molinari tirja, naj se za spečane denarje železnica naredi od Zemuna v Sisek do Ogulina, kder bi se zvezala z dalmatinsko in fumanjsko (reško) železnico, ter bi tako adrijsko primorje spravljala v dotiko s spodnjimi podunavskimi kraji. Tega pa Magjar ne da veljati; boji se, da nebi kupčija iz Ogorskega bila potisnjena na Hrvatsko in Slavonsko itd. Hrvati in Srbi so zarad te magjarske sebičnosti močno razjarjeni tem bolj, ker je slišati, da bodo magjarski ministri zmagali.

Vnanje države. Ruska mesta sedaj vesela slavijo srečni prehod ruske vojne čez Donavo, posebno Moskva, Petrograd in Varšava. Ruski car je odposlal kneza Urusova k sv. očetu Piju IX., ter mu je tako čestital k 50letnici; tudi je neki voljen ruskim katoličanom pravičniji postati. Bog daj! — Nemški cesar je prepovedal nakupovanje konj za tuje dežele. To meri proti Francozem. — Belgijanci so začeli nove trdnjave staviti in stare popravljati. — Italijanski kralj je bil pripravljen Črnogorcem na prošnjo ruskega carja hiteti na pomoč, če si ti nebi bili sami pomagali zoper presilo turško. Angleško brodovje se je podalo bliže Turčije. — Grški minister je v Karfu dal avstrijsko ladijo prijeti, ki je 190 zabojev streliva za Turke hotla zapeljati v Prevezo; na zahtevanje avstrijske vlade so ladiji dovolili vrniti se v Trst nazaj. — Srbska skupščina zboruje v Kragujevacu. Ali se bo za mir ali za vojsko zoper Turka odločila, to je važno, ali še ni znano.

Ruski-rumunski-črnogorski-turški boj.

V Bosniji skoro ni nobene redne turške vojske več, vse je odšlo proti Črnogorcem in Rusom, le bašibozuki in črna vojska se bije z vstaši pod Despotovičem. Ta je te dni Turke natepel pri Glamči in vzel mesto Kuprež. Iz Hercegovine bežijo Turki čez Metkovič na turške ladije. Črnogorci so se strašnega napada srečno obranili. Sulejman-

paši so od 34 bataljonov 6 popolnem uničili, 14 strašno posekali in ostale grozno raznesli, sedaj stojijo 16.000 mož močni ob Zeti in pazijo na Sulejmana in Saiba, ki svoja pobita krdela zbirata v Podgorici; slednje dni sta začela na 3 ladijah vojake prevažati čez skadarsko jezero, od koder je le par ur do morja; Črnogorci mislijo, da bodo se Turki odpeljali videvši, da v Albaniji nič ne opravijo. — Rumuni so pri Ghirli premostili Donavo in bodo kmalu Vidin od vseh strani obkolili. Najvažniši dogodek na bojišču pa je bil srečni prehod glavne ruske vojske čez Donavo pri Zimnici. Da bi Turke zmotili, so Rusi na večih mestih in na videž skušali priti čez reko, ob enem pa so grozno streljali v Nikopolje, Sistovo in Ruščuk. V Nikopolju in Ruščuku so skoro vse hiše pogorele, ljudje so zbežali, vojaki so po kleteh in v šancah poskriti; sedaj pride veliki knez Nikolaj naglo v Zimnico 27. junija zvečer in ukaže generalu Radeckiju, naj v noči z svojim oddelkom mahne čez Donavo. Ta odpošlje generala Dragomirova, Rihterja in kneza Mirskija k reki; nevarno delo se začne ob devetih mogoče tiho. Niže od Zimnice je majhen otok in pred tem je oberst Jolhov na 208 čolnov in pontonov naložil 3 bataljone pešcev, 100 kozakov in 8 lahkih kanonov z spravo vred; ob dveh zjutraj se spustijo čez Donavo in se po 3 četrtinkah ure srečno doteknejo turške strani; Turki še Rusov niso zaslišali. Ali naenkrat je začel z plamenem goriti mlin v Zimnici, katerega je turški ogleduh užgal. To je bilo znamenje in Turki so hipoma začeli streljati z puškami in kanoni; 6000 jih kmalu privre k Donavi; v tej praski poskočijo Rusi iz čolnov, se vržejo na obraze v blato in mirno ležijo, dokler ne pride več tovarišev za njimi, med temi tudi mladi Nikolaj, sin velikega kneza Nikolaja; ob enem so Rusi na otok spravili 3 baterije in turške v Sistovi brz uničili; sedaj da Jolhov svojim ljudem bajonete nateknoti in vstati; kakor levi vderejo Rusi naprej, prevržejo Turke, vzamejo njihove baterije in jih zapodijo na bližnje gore. Med tem je došel Radecki in veliki knez Nikolaj in sta Turke še dalje nazaj potisnila. Ob 3 popoldne so bili Rusi v Sistovi. Drugi den je general Hahn z svojim oddelkom prekoračil Donavo čez most, katerega so pionirji bili v noči napravili, in popoln je prišel car sam, z navdušenjem od vojakov in Bolgarov sprejet. Most je vihar v noči potem pretrgal ali do 1. julija je bil zopet popravljen. Rusov je palo 1200. Turki se pomikajo nazaj, Rusi pritiskajo za njimi in so jim vzeli že Bjelo in Trnovo, glavno mesto nekdanjih bolgarskih carov. Ruski knez Črkavski je tukaj že ustanovil začasno bolgarsko vlado. Sultanov namestnik je pred njim pobegnil v Gabrovo. V Dobrudži je general Čimerman prišel do Črnevode in jegovi kozaki so del turške železnice razdrli. Ruski most pri Brajli je 1400 metrov ali 4430 čevljev dolg. Turška 2 monitorja in 5 parobrodov

je v strugi pri Hiršovi zaprtih in se bodo morali vdati. Do sedaj je 5 oddelkov ruske vojne, t. j. 150.000 mož Donavo prestopilo, 2 pri Galacu Brajli in Hiršovi in 3 pri Sistovi. Turško brodovje bombardira nekatere ruske vasi, ker se nad mesta ne upa zavoljo torpedov, ki so pred temi potopljene. V Armeniji Rusi niso mogli prodrati v Erzerum. Prva zapreka je velika trdnjava Kars, katera še ni v njihovih rokah, čeravno njo strašno napadajo. Turkov je v njej više 20.000 in zaradi tega mora 60.000 Rusov mesto obkoljeno držati, sicer jim kderbodi vderejo vun. Tudi je Muktar-paša dobil zdatne pomoči in je precej popravil, kar je poprej zagrešil. Od Trguzakova je bil pri Sajdekanu tepen, ali vsekako mu je soteske pri Delibabi zaprl. General Melikov je pa napal turški tabor pri Zevinu, toda zgubil je 820 ljudi in ni ničesar opravil. Moral se je pomekniti nazaj proti Karsu. Jednako nesrečno se je vojskoval general Oklobžijo pred Batumom, tudi on je moral pred Derviš-pašem nekoliko iti nazaj. Če Kars skoro ne padne, potem utegne še slabše v Armeniji za Ruse kazati. Tem boljše pa je v Kavkazu; vstaja pojema in Turki sami zapuščajo kraje, kder nič ne opravijo. Fazli-paša je bil od generala Alhozova 27. jun. dobro našeskan, čeravno je 7 turških oklopnih iz morja sipalo krogelj in granatov na Ruse.

Za poduk in kratek čas.

Črtice iz slovanskega bojišča v Aziji in Evropi.

IV. „Kdor visoko leta, rad nizko pade“, velja sedaj slobodno o prevzetnih Turkih in njihovih lizunih, nemških in magjarskih turkoljubih. Prvi so celi pretečeni mesec po svetu trobili, kako 3 paše mogočno prodirajo v Črnogoro, kako že ta omaguje in da bo kmalu vsa dežela poteptana in turška last. Turkoljubi so pa njim prav dajali, z velikim krohotom so Slovanom rogali se in že komaj čakali na zaželjeno jim vest, da je črnogorski knez ubit, ulovljen ali pa izgnan. Dunajski šaljivi listič „Figaro“ je sultana že naslikal, kako se veselja reži držeč za nogico majhno žabico in rekoč: „žabico (Črnogorca) že imam, sedaj še moram medveda (Rusa) dobiti“. Ali junaški Črnogorci so vse postavili na sramoto. Res je, turkoljubi bi sila radi Črnogorce, kakor poprek vse Slovane, v žlici vode potopili, toda ti so jim odgovorili z potoki prelite turške krvi. Turki so res namenili Črnogoro zdrobiti, a ta jim je postala smrtna jama in grob. Tri paše so udarili od 3 strani v ubogo deželo, a sedaj so vsi tepeni in vrženi vun. Saib-paša je bil 3krat tepen in v trdnjavo Spuž zaganan, Mehemed-paša je isto tako bil 2krat premagan in dragokrat od Kolašina proti Sjenici odbit, jegovi Turki so deloma mrtvi, deloma po gorah raztepeni. Toda najhujša se je godila najhujšemu in najnevarnejšemu sovražniku Sulejman-paši. Ta

je privlekel iz Bosnije in Hercegovine 30.000 Turkov, z njimi napal Vukotiča pri Krstacu in ga potisnil od Dužke soteske nazaj proti črnogorskeji meji. Sedaj je naglo prasn timer skozi sotesko in v izstradani Nikšić spravlil 5000 tovorov živeža. Ko je to bilo storjeno, je začel v Črnogoro prodirati ter se kmalu polastil starega kloštra v Ostrogu. Dal ga je požgati. Od Ostroga naprej je še imel kakih 10 ur hoda, da bi se zedinil z Saib-pašem pri Spužu. No zedinil se je, toda še le po 9dnev nem groznem klanju popolnoma tepen in premagan. Najprv je hotel črez Planince proti Bogatiču, ali tukaj mu je knez Nikolaj pot zastavil. Sulejman-paša jo krene tedaj proti Povijanam, ali tudi tukaj se je kmalu prepričal, da brez neizmerne zgube ne more naprej. Zato sklene iti nazaj črez Ostrog in Nikšić v Hercegovino. Ali groza, tudi to ni bilo več mogoče. Vukotič in Sočica sta ga natiroma zalezla za hrbtom in vse prelaze in stezice zadelala in zastavila. Zato sklene naposled marširati naprej proti Albaniji, naj velja kaj velja. Pot ni bila več dolga, samo 8 ur še, toda bila je za njega strašna, celih 9 dni se je moral braniti proti srditim Črnogorcem, ki so na ozko stezo od obeh strani streljali neprenehoma, včasih tudi ponoči; hrabre ženske in celo otroci so valili skale iz strmih visočin na divje Turčine. Še le deseti den je Sulejman-paša zamogel niti v Albanijo. Zgubil je skoro vso svojo vojsko. Kajti mrtvih je pustil v Črnogori več kakor 10.000 mož; ostali vojaki so pa skoro vsi več ali menje hudo ranjeni. Da so Črnogorci tudi veliko trpeli, to se da misliti. Toda palo jih je le kakih 1000 mož, ker so večidel Turke napadali iz varnih visočin, poskriti za strmim skalovjem. Vsekako pa je zguba 1000 mož občutljiva za malo Črnogoro, kder je skoro vsak možki oženjen. Torej plaka mnogo vdov po svojih moževih in veliko sirot se joče za svojimi očeti, kojih več ni, ker so svoje življenje pustili v obrambo svoje domovine, katero je Turk mnogo krat že pustošil, a še nikdar ne popolnem podvrget. Turške družali bile so naposled še vselej srečno izgnane; vendar tako zmagovito, tako slavno, kakor sedaj, še menda nikoli. Kar so letos meseca junija črnogorski junaki storili, to bo v zgodovini slovanski zapisano z zlatimi črkami. Vsi Slovani se zamoremo ponašati z junaštvom Črnogorcev; pozni zanamci bodo z veseljem njihova dela prebirali in občudovali. Djanja črnogorskih junakov se bodo prištevala najsijajnejšim, najslavnejšim junaštvom. Slava jim ostane neumrla!

Črnogorci so potomci tistih Srbov, kateri so l. 1389 po nesrečni bitki na Kosovem polju pred divjimi Turki pobegnoli v nepristopno skalovje na meji med Albanijo in Hercegovino. Carja Lazarja, ki je na Kosovem polju storil junaško smrt, hrabri svak Bališ in njegov sin Skatemir Črnoje sta z nekaterimi rodbinami tje pribežala in se Turkov srečno obranila. Črnojeviči so bili voditelji in vladarji v Črnogori do l. 1516. To leto se je